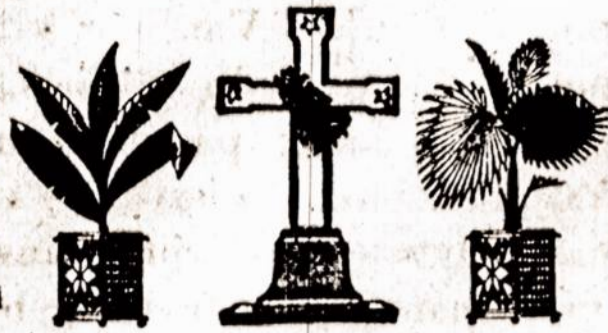

Plymouth Pa. 19 d. Grūdžio.

Verkime broliai ir seserys kam da aszarų yra ir keno szirdyje spinkso tėvynės ir savo tautiečių meilės kibirkštėlė. Raudokime dvasioje ant kapinių savo brolių, kurie praliejo sziose dienose savo kraują, gindami szventą Lietuvą ir szventus dievnamius bei bažnyčią nū barbarų maskolių, kaip senovėje musų bočiai nū kraugerių kryžio. Vieni krito po maskolių kardų, kiti sužeisti vaitoja, szaukdami atmonijimą dangun; tretieji kenczia kruvinus kazokų nagaikų kirčius bei suvaržyti virvėmis aimanūja dusaudami kietame kalinyje.

Negana, kaip skaitėte „Vienybėje“, kad maskoliai szį rudenį, vaziūjant per Lietuvą carui, kelis musų brolius kaip szunis nuszovė, kitus suszaldė, bet emė jūs zudyti dezimtimis. Ir už ką? Už tai, jog nenorėjo dūti savo bažnyčios, kurioje meldėsi per szimtus metų ir norėjo melstis. Tai vienintelė buvo jų kaltė, dėl kurios gubernatorius isz caro paliepimo, atitrukęs su gauja policijos ir szimtais budelių kazokų, szaudė, badė ir daužė musų brolius, vyrus, moteris ir pagaliaus vaikus. Pasiliejo bažnyčioje, patvino szventorius ir vandū Kražentos upėje paraudonavo nū nekalto kraujo musų brolių. Paskendo aszarose, nuliudime ir apsidengė szirdyse rubais žėlavos visa Žemaitija ir, visa Lietuva graudulingai bet tyliai verkia, nės jai balsiai ir verkėti nevalia... Bet verksmas gali tik palengvinti sugraudintą szirdį, o musų broliams, kuriūs žudo maskoliai, nieko nepadės, nieks taipgi neprikels

uzmusztųjų ir neiszgydys mirtinai sužeistųjų, sunku taipgi isztraukti ir tūs, kurie gyvi papūlę į maskolių nasrus. Musų tautiečiai Lietuvoje nieko tame dalyke negali daryti, nės, kaip sakiau, nevalia jiems balsiai nei verkėti. Bet mes broliai, gyvendami liūsybės žemėje, nesnauskime ir nesėdekime rankas sudėję, bet pakilkime ir sukruškime kiek galėdami, idant musų brolių pralietas kraujas atnesztų szinteriopą vaisių dėl gyvųjų ir visos tėvynės Lietuvos. Mokėkime isz to pasinaudoti ir abskelbkime tą maskolių žmogžudystę visam svietui. Tai galime atsiekti, darydami po didesnius miestus, kuriūse lietuvių yra tukstancziai, kūdidžiausias žėlavos demonstracijas bei parodas, potam atlaikydami bažnyčiose už užmusztųjų duszias iszkilmingas žėlaunas miszias; toliaus reikia padūti su aiszku ir placziu apgarsinimu į įvairių tautų laikraszczius ir iszdūti tam tyčia svetimose kalbose brosziaurą. Reikėtų taipgi parasztyti ir iszsiuntinėti kokį szimtą laiszkų vieszpataujančioms ir garsioms ant svieto žmogystėms; ant galo reikia musų sąjausmą ir patiekos žodžius nusiūsti broliams Žemaičiams ir Augsztiečiams. Turime taipgi pasirupinti, kad visi lietuviai, nū jauno iki senų, nū mokinto iki prasto, žinotų kūaiszčiausiai koki musų prieteliai maskoliai. Ta diena, kurioje tapo musų broliai užmuszti, turi mums būti szventa. Virszum minėtus užmatymu galime ir turime kūveikiausiai įvykdinti; musų czia yra daugiau kaip 200,000, tadgi jei tik sukrušime, paszvēsdami truputį laiko ir procentą kitą pinigų, apreiksime czielam svietui maskolių szunybes, parodysime savo meilę, pasigailėjimą ir vienybę su savo broliais Lietuvoje, tokiu budu irgi pa-

kelsime mes savo vardą tarp svetimtauczių.

Tauta yra vienas kunas isz daug sąnarių sudėtas ir, kad vieną kuno sąnarį kas pjauna, visas kunas sopulį atjauczia, taip ir mes broliai, kad musų tautiečius pjauna, turime visi tai atjausti ir ant pavirszioparodyti, nės jeigu kuris ant to butų bejausmų ir szirdies, butų lygus užmarintam kuno sąnariui.

Tegul butų maskoliai užmuszė dėl tokios priezasties vokietį, prancuzą arba kitos vieszpataujančios tautos žmogų, tai butų jau seniai darė trukszmą ir rikszmą skersai ir iszilgai svietą po visus laikraszczius, ant visų vietų, o kad musų brolius szimtais nekaltai smaugia, tai visai mažai kas težino ir girdi, nės Lietuva taip yra prislėgta, jog nebegali nei pasiskusti, svietimi gi daugiausiai jau ją užmirszo, tadgi mums broliai, mums reikia kiek galinti garsinti svietui visas skriaudas ir piktadėjystes, kurias kenczia musų tautiečiai Lietuvoje nū barbarų XIX amziaus.

Praneszame maloniems „Vienybės“ skaitytojams, kad kurie užsimokės priesz Naujus Metus arba tūjaus po Naujų Metų už prenumeratą, nors už pirmą 1894 metų pusę, gaus dovanai didelį (128 pusl.) ir su daugel gražių apskaitymų 1894 metų Kalendorių.

Taipogi ir nauji prenumeratoriai, užmokėdami iszsyk už visą 1894 metų prenumeratą, apturės minėtą dovanėlę.

Dėlto nepatalpiname szitime numeryje Lietuvos Istoriijos, kad nesulaukiame rakaszio, kuris yra mums isz Europos siuntinėjamas. Apaturėję rankrasztį, vėl varysime toliaus.

Dabar daug žmonių serga

ir umai mirszta grippu bei enfluenza.

Ta liga apsireiszkia tūmi, kad žmogų pradeda imti jau szaltis, jau szilima, galvą skauda ir užpūla sunkios szlogos. Vieni persergera visai lengvai, kiti sunkiau, o kitus net į kapines nuvaro.

Idant nū tos ligos sergėtis, reikia sziltai neszioti, kojas sausai laikyti, žodziu sakant saugotis visokio perszalimo. Pajutęs kas, kad jau sergera, nors lengviausiai, turi tūjaus atsigulti į sziltą lovą, czistame kambaryje, ir neiszzeiti ant szalto oro, iki visai nepasveiks; o ir pasveikęs, dar turi dabotis vieną kitą dieną, nės gali atkristi, isz ko butų jau sunku iszgyti.

Isz Lietuvos.

— *Kražiai*, Kauno gub., Resiainių pav. Dar naktį 22 Lapkriczio pribuvo Kauno gubernatorius, idant žmones nepadūdanczius bažnyčios pergalėti. Suvadino ant tos dienos ir czielos Kauno gubernijos policiją: visų septynių pavietų sprauņkus, asesorius, uriadņikus ir kitus. Gubernatorius paszaukė taipgi isz Szilavo kanaunįką dziakoną Jastrembskį, idant isz miniszky bažnyčios isznesztų Szvenčiausį Sakramentą o paszkui galima butų, ją uždaryti. Atvikęs gubernatorius su visa policija ir zandarris, tūjaus augszcziau paminėtą dziakoną su vietiniu kamendoriumi prispyrė pirm eiti į bažnyčią. Kanaunįkas, iszneszęs Szv. Sakramentą per duris, padavė kamendoriui, kuris Jį parapijos medinę bažnyčią nuneszė. Parapijonai norėjo už miniszky bažnyčią valdziai užmokėti, idant tiktai ją negriautų ir parapijai paliktų, uzleisdami ant kasavojimo parapijos medinę bažnyčią. Bet gubernatorius smarkiai darbavosi;

idant dėl burliokų viduryje Žemaitijos rasodniką padaryti dėlko žmonės labai buvo ant gubernatoriaus įniršę ir ketino atkersyti; tai išgirdęs gubernatorius davė paliepimą, ant karto kad pributų 400 kazokų.

Žmonės tą bažnyčią nū poros mėnesių apgulę turėjo, dieną ir naktį, skaitliuje apie porą tukstanczių; jiems iš parapijos ir apygardos rinko ant majsto provjantą. Išneszus Szv. Sakramentą bažnyčios dujys buvo tūjaus uždarytos, o daigtus bažnyčios dėl kitų bažnyčių išdalino. Policija pradėjo sžadudyti žmones, o žmonės turėtis. Viens policijantas tūjaus vieną vyrą nuszovė, kuriam tropijo į kaklą. Tas nū karto krito. Ant rytojaus smarkesnė kova prasidėjo, nės kazokai pribuvo 400 skaitliuje, kurie su policija drauge pradėjo žmones muszti. Sako, kad iš lietuvių pusės krito 20 žmonių, kiti nū kazokų begdami per upės Kražentos ploną ledą, suluzo ir paskendo. Daug tapo uzplaktų kancziukais (nahai-komis). Daugeliui žmonių, o ipacziai bobų, kozokai nės su kancziukais numuszė. Žmonės po miestelio triobās išlakstė, ant viszkų ir kitur išsikavojo. Paskui maskoliai daugumą sugaudę nuvarė į valszečių ir ten plakė ne vieną su kancziukais uzplakdami. Žmonės keliais ėjo praszdydami, kad aniems dovenotų, bet nebuvo permaldavimo. Liepė gubernatorius, kad muszdami ne už galvos ir kōjų laikytų, bet liepė su kojoms jų galvas ir kojas priminti, ir taip muszė nekuriūs patol, pakol duszia kune buvo. Maskoliai kaip ant karės ir daktarus atvezė, kurie sumusztiems ir mirsztantiems žmonėms pažeidas (ronas) apriszo. Mat, koki milaszirdystė! Du szimtai žmonių tapo aresztavotų. Ant vietos atvy-

ko paskiau prokuroras ir žandarų pulkaunikas; kurie isztirinėjimus dirbo. Tie pasirodė nors žmoniszki ir teisigi, nės bent ne jieszkojo priezaszių ir priekabių ant žmonių prazudymo, bet pagal zokoną, kas jiems priderėjo pildė. Neseniai į Resiainių kalinę nuvarė 200 aresztavotų. Tų tarpe 20 vyrų ir 20 moteriszkių su virvėms susuktus ir surisztus pėsčius varė. Žmonės be milaszirdystės prie muszimo ir sledstvos už plaukų muszdami tampė. Daugel buvo su kazokų ragotinėms (pikoms) nudurtų. Koznas suzeistas rokavosi už kaltiniką. Maskoliai dabar ant sledstvos klausia, kas anūs prie bunto pakalbino. (Buntu pas jūs vadinasi ginimas savo bažnyčio!).

— Maskoliai pažvelgdami daugybę kunigų pradėjo revizijas daryti. Jų tarpe iszkrautė ir Szilavo kanauniką Jastrembskį, pas kurį nieko nerado. Buvo Szilave ant revizijos gubernatorius, žandarų pulkaunikas ir kiti.

Žmonės ir ant kunigų labai yra įniršę, nės viens iš jų pirmiau dar norėjo slapta Szv. Sakramentą iš bažnyčios iszneszti, kuriam per zakristiją su Jūmi einant, net keles skyles galvoje padarė, idant Szv. Sakramentą ant altoriaus gražintų. Kunigui nū ronų apslobus, viena iš davatkų Sz. Sakramentą drįso paimti ir ant altoriaus pastatyti.

Gubernatorius gali už tai atsakyti, nės apsiautes kazokais bažnyčią, galėjo žmones be kraujo praliejimo prie pasidavimo priversti.

Ant ko tas viskas pasibaigs, negalima zinoti. Sako, kad gubernatorius ant to verczia, kad to bunto (?) vadovai butų suszadyti, tai yra, kad butų sudyti karės sudu.

— *Liudvinavas (Kalvarijos pav.).* Velyk pluksną

iszsyk sulaužyt ir numesti, nės ką raszti apie tai, kas czionais dedasi. Gyva pekla! Skundikai gyvūja! Rodos, kad jau reikėtų gėditis tokių denuciacijų, kokias sudirbo Sirutis ant Stebuliszkių Matulaiczio, rodos tokiam Sirucziui, szaltai, atvėsus nū įnirtimo, reikėtų apsimislyti; pažiti visą didumą savo nusidėjimo, graudėtis, ką taip blogai padarė ir tunėti, muszantis į krutinę ir kalbant: Vieszpatie, susimilk ant manęs nusidėjėlio!

Bet kaip atžagariai / jis elgiasi! Neapsimalszino, tik da vis eina drąsyn (berots, nės nepritiktų nusimyti jam — buvusiam maskolių kareivių). Kad jis skūsdamas butų ką blogai padaręs; jam dabar nės netoktelia į galvą; arba gal, ką gali zinoti, sąžinė gana jam iszmėtinėja, primįdama, kad pardūti savo brolius — lietuvis iszsziojusiam dvigalviui drakonui (siaubunui) yra bausis daigtas. Ką, sakau, gali zinoti, kas viduryje žmogaus dvasis dedasi, bet kaip toj dvasia apsireiszkia savo darbūse, tą kiekvienas mato. Matyt ir ant Siruczio, kad jis savo darbūse neiszreiszkia jokio graudimosi už tūs skundus. Atbulai — stengiasi visur pasirodyti, kad jis „taip“ padarė, o ir toliaus taip darysės, toliaus — da daugiau, juk pradžia visados darbą gaiszina...

Jau ir dabar nesuvis snaudžia, pradeda savo pragarinį darbą tolyn varyti: girdėti, visūse kampūse kužda, kad jau apskundęs policijai kitą lietuvi, taip-gi už lietuviszkus dalykus, kad jį neiszleistų isz akių. Pakol danieko blogo isz to nėra, nės ką placziaus apie tai raszti, o lietuviu pravardę pridera da užtylėti.

Tiek reikia pridurti, kad apie Liudvinavą yra daug Siruczių. Tūm skundiku — judosziūm yra tas Sirutis, kursai buvo neseniai Liudvi-

navo vaitu ir da turi savo prietelių — deszinę ranką, taip-gi Sirutį. Vardų ir kaimų, kuriose tiedu Sirucziai gyveną nezinau; pasistengsiu, kaip nebebuk, tą isztirti, kad paženklyti mus judosziūs. Tas, man rodos, nebutų be naudos: toksai ilgalieziūvis gali lengvai visai netiketą suklampyti, dėlto priderėtų ir tolymesniems nū jų saugotis ir zinoti jų vietą gyvenimo, kad neprisiartyti per arti, kaip prie padukusio szunies.

Liudnas dalykas, kad toki skundikai randa prietelių, kaip koki geriausi žmonės. Draugija, vietoje, kad iszmesti isz tarpo savęs tokį gangrenūtą savo sąnarį, laiko jį kaipo butų jis sveikas ir naudingas. Apie Liudvinavą retas katras užsigrižta nū Siruczio, nors už akių nevienas ir sziaip ir taip kalba. Ha... dėlko jam ir toliaus neskūsti? Liudui tai dalykai!

Liudni, tai liudni — ner ką sznekėti! bet liudniausias tas dalykas, kad randa toks Sirutis protekciją, net pagyrimą nū tokių įtekmingų asabų, kaip kunigas. Nesinorėtų tam tikėti, o vienok tikra teisybė, kad Liudvinavo prabaszečius dūda aprobatą tam skundimui, nės ir jam baisyai nepatinka tie lietuviai... persipraszau litvomanai... Czionais tai ir yra svarbiausia priezastis, dėlko Sirutis netik nesigraudina savo judosziavimo, bet ir toliaus rengiasi to nemesti. Jeigu kunigas, nors viens kunigas pagiria koki darbą, tai ką czionais klausyti kokių ziopliū... Tegul kiti kunigai visi ir perkunus mētytų už tokį darbą, ką tai stovi: nors iszsiteisinimo ir pritarimas vieno kunigo pamins po kojų balsus visų kunigų, negana to, pagimdīs atkaklybę ir toliaus zengti pradėtu keliu... Vai liudni, liudni dalykai...

Nukentėjęs per Siruczio

skundą Vaclavas Matulaitis tapo atstatytas iš Seinų seminarijos taipgi, atsidėkavojant Liudvinavo prabaszczui; tas pats prabaszczius įtaisė, kad nuvykęs į Ameriką V. Matulaitis negali ten įstoti į Seminariją, negaudamas iš Seinų seminarijos atsakanczių rasztų...

Dabar da kitas, da geresnis atsitikimas, koszė pavirta Ambrozevycziaus, atsitikimas su M. Akeliu, apie kurį jau tiek yra raszta ir asz pats jau porą sykių paminėjau. Kaip jau andai rasziau, Akelis tapo apsudžtas ant dviejų mėnesių kalėjimo Kalvarijoje ir ant trijų metų izstrėmimo. Kalėjimą jau atlaikė, iszsėdėjęs uzdarytas atskyriam kambaryje, kaip prasikaltęs priesz valstiją (gasudarstvennyj prestupnik). Žingeidus gali pamatyti vienam iš Kalvarijos kalėjimo kambarių, kur sėdėjo Akelis, iszrėztą ant sienos paraszą, kad czionais sėdėjo Akelis, apsudžtas ant trijų metų izstrėmimo... Iš kalėjimo paleido pereitoje pėt-nyczioje (24 Lapkr.), davė sąvaitę laiko pasirupyti apie savo turtą, o paskui ateinanzioje (1 Grūdžio) turės iszvaziūti ant trijų metų į Rygą, kurią patsai sav iszsirinko, kaip parankiausia sav vietą izstrėmimo.

Graziai iszrodo: „gosudarstvennyj prestupnik“, užtai kad rado pas jį lietuviszką kalendorių! Už tokį „baisų nusidėjimą“ (!) butų daugiaus, kaip ant trijų metų izstrėmimo apsudytas, tik patsai „Jo cariszka didybė, dievobaimingiausias (?) Vieszpatis Aleksandras III“ suminksztino nubaudimą (pamiloval). Buvo Akelienė iszsiuntus maldavimą, kad da syki „Jo cieszoriszka didybė“ „pomylavotų“ jos vyrą, tik tas praszymas, siustas žigune į Petropilę nepateko į rankas „dievobaimingiausio Vieszpaties“, nės ministe-

riai nepridavė jam. Apraszęs visą turtą ant vardo paczios, Akelis iszvaziūts dieną 1 Grūdžio į Rygą. Ant kelionės paskirtos jam keturios dienos.

— Apie Senapilės ukinikų krautuvę žino ir lenkiszki laikraszcziai. Stai ką apie jį raszo laikraszctis „Rola“ numerije 44:

„Miestelije Senapilėje (Suv. gub.) vietinis gyventojas p. Feliksas Vitkauskas įsteigė trys mėnesiai tam atgal krautuvę kolonijinių ir visokių kitų pirkinių. Kaip visur, taip ir czionais, suprantamas daigtas, žydpalaikiai neprietingai sutiko naująjį prieszinįką ir padūksz iszmislinėti viens už kitą bjauresnius budus, kad jį nuslopiti. Viskas tas negelbėjo ir naujasis krikščioniszkas kromas kas syk labjaus gal tikėtis ant pasisekimo, o apsiwertimas jo, nežiurint, kad tai tik pradžia, isznesza į tukstantį rublių per mėnesį. Labjausiai priremia p. Vitkausko krautuvę gūdotoinoji dvasiszcija ir mokinanziojasi jaunūmėnė, nės toji visus raszymo daigtus pasigamina tik toje krautuvėje. Negalima abėjoti, kad ir kiti slūgsniai (stery) žmonių, gindamiesi nū žydų suktybių, vienmisliai kreipsis prie padoraus krikščioniszko užsiėmimo. Ir gerai suprstas savo loenas reikalas ir paprasta priderystė taip jiems pasielgti liepia“.

Taip raszo „Rola“ ir teisybę. Kas link pasisekimo tos krautuvės, tai dieną į dieną vis puikiaus eina. Turgaus dienomis diena į dieną pardūda tavorų už 80 iki 100 rublių.

Naumiestyje (Suvalkų gub.) pradeda ukinikai isztikrųjį apsidairinėti, ar nepasisektų ir jiems įsitaisyti panaszią krautuvę. Jei tik keliesia apskriai pasiėlgs, tikrai kad ir ten bus krautuvė lietuvių ukinikų.

Vilkaviszkyje jau nū kelių mėnesių yra krikščioniszka krautuvė tulos panaitės. Pamaži pradėdam varyti žydus į ožio ragą, o jei nepamirszti, kad jūs isz kaimų varo, tai tų sukezių visai nepavydėtinas darosi padėjimas.

J. Vėžys

— Kaimas Bocziai (Resiainių pav. Kauno gab.) Jonas Milaszauskas surinko kaipo rinkėjas (zboraszczikas) nū ukinikų donę sumoje 336 rub., Kuriūs ir nuvezė į Resiainių kaznaczejį įmokėti. Užmokejo ir kaznaczejis iszdavė jam kvitanciją, bet Milaszauskas, budamas visai nemokintas žmogus, nematė, kas ant tos kvitancijos yra paraszta. Parvaziavęs namon, jis nuneszė tą kvitanciją į valszcziaus kanceliariją, idant parodyti, jog jis tiek ir tiek įneszė pinigų į kaznaczejų. Bet kas per nusiminimas jo buvo, kada rasztinikas pasakė, kad ant kvitancijos yra paraszta tik 36 rub. įmokesties. Žmogelis iszbalęs krapsztė pakauszį, tacziaus po laiku – ant 300 rub. tapo kaznaczejuje apsuktas, ką, zinia, turės isz savo kieszniaus atidūti. Tai toki dalykai atsitinka tarp mūsų brolių isz prieszasties neapszvietimo.

J. Petrikis

— Ciecoriszkoje rusiszkoje geograpiszkoje bendrystėje 21 d. Spalinio mėneszio 1893 m. skaitė du jaunu keliauninku praneszimus apie savo keleivystes Lietuvoje. Studentas Petropilės universitėto p. Pogodinas praneszė, kad jis žygiavęs Kauno rėdyboje Rasiainių ir Telszių pavietūse. Jis iszsitarė, kad visi jį meilingai priėmė, o ypacziai Lozianskis, su kurio pagelba su daugumu pasipažino ir daug pasinaudojo dėl iszmokimo lietuviszkos kalbos. Jis sako: „asz apsigyvenau Žarinūse ant ilgesnio

laiko ir isz czia žygiavau szen ir ten dėl pasižinimo su žmonėmis ir vietomis, o ir iszmokimo pabudzių žmonių szito kraszto, kas ir labai gelbėjo dėl iszsimokinimo lietuviszkos kalbos“. Jis pasergėjęs, kad Varniszkoje tarmėje lietuviszkos kalbos daug atsiranda latviszkų žodzių, nors szitos vietos pusėtinai atstu nū Latvijos. Jis persitikrines tūmi, kad gilioje senovėje galėjusi buti Baltijos kalba, kuri pirm pasidarymo prusiszkos, zemaitiszkos ir latviszkos kalbos, buvusi vartojama visų lietuviszkų tautų. Czia p. Pogodinas užraszęs keletą zemaitiszku dainų, pasakų ir patarlių, kurios bus spaudintos laikraszcziause bendrystės.

Ponas Geukinas keliavo Suvalkų rėdyboje, Senapilės, Naumieszczio, ir Kalvarijos pavietūse. Jis taipogi su dėkingyste iszsitarė už padarų priėmimą, ypacziai vienam mokytojui tautiszkos mokslavietės, kuris daug jį gelbėjo perstatydamas ir pertikrindamas, kad jis ne sznipukas, bet tikras mokslo vyras. Czia jis gerai pasinaudojęs dėl iszsimokinimo lietuviszkos kalbos ir užraszęs keletą dainų ir pasakų. Jis sakė, „nors visi meiliai manę priėmė, bet viegi ant manęs žiurėjo kaip ant sznipuko jieszkanczio lietuviszkų knygų, ir dėl to visūmet laikėsi atsargiai priesz manę, kas labai kenkė dėl mano etnograpiszku isztyrinėjimų“.

Tokiu budu jieszko ir maskoliai, sziaip Lietuvą visaip mazindami ir naikindami, isz Lietuvos naudotis, rods szitame dalyke ne asabiszkai, bet moksliszka. Maskoliai matydami, kaip vokiecziai ir kitos giminės triusūjasi ant moksliszkos dirvos, rankioda mi visokias senovės liekanas nei patys nenori uzpakalyj likti. Bet vargu jie Lietuvoje daug gero ras, nės jau isznaudojo Volteris, da

daugiau broliai Juszkai ir kiti. Rods dar neiszpasakytai daug liekanų isz senovės tarp lietuvių galima rasti ir labai verta būtų, kad patys lietuviai užsiimtų rankiojimu dainų, pasakų ir tt. Maskoliams vis nepasiseks isz žmonių daug naudotis, jie vieni isz baimės, kiti ir isz apozicijos vis tylės, o lietuviai galėtų tūmi daug gero isztaisyti. Priegtam lietuviai isz patyčių tokiam svetimui rinkėjui gali visokių neteisinių dalykų papasakoti, kuriūs ansai vierydams užraszytų ir rasztyse už teisybę praplatintų, ir taip į mokslybę atžagarumą įgabentų. Tokių atžagarumų randasi raszte prof. Bezenberger'io „Litauische Forschungen“, kurs sziaip gana akyvas isztardinime Lietuvos senovės, tikt kartais apsigaudindavo ir užraszydavo jūkingus daigtus, kuriūs jam koksai lietuviai iszsimislyjęs papasakodavo ir kurie jokios moksliszkos vertės neturi.

Kaukas.

— Lietuviszkoji raszliaviszkoji bendrystė“ atliks ketverge 23 d. Lapkricziū Ragainėje savo mėnesinį susiejimą, kuriame bylos pons Preuss: profesorius prie Tilzės gimnazijos, apie kunjgaikszty Karoliū Radzivilą, gyvavęsi paskutiniame laike Lietuvos polenkų virszininkyste.

Karaliaucziūje yra draugyste „Prussia“, kuri užsiima rankiojimu visokių senovės liekanų, o ir sziaip pasirupina apie etnograpiją bei kitus tam lygius dalykus. Skaitlius draugsanarių susideda labjau siai isz augsztai mokintų vyrų Prusų provincijose. Kozną mėnesį atlaikomi susirinkimai, kuriūse tampa bylojama apie senovės liekanas, paproczius ir tt. Paskutinį kartą kalbėjo p. prof. Bezenberger'is apie patyrimus savo kelionėje praėjusioje vasaroje per maskoliszka Lietuvą. Buvo jis

pirmians ant arkėologiszko susivaziavimo Vilniuje, kur mūs Lietuvą priesz Maskoliū perkreipimus gana gerai užtarė, ir tad keliavo dar mažumą per Lietuvą szen ir ten. Kitą kartą placziaus tą dalyką apraszysiu.

Rudsparnis.

Apie szonybes Maskoliū.

Jau ir vokiszki laikraszcziai pradėda straipsnius talpyti. Mums tai didis džiaugsmas, nės tūmi gatna ir kitų žemių žmonės nors sziek tiek girdėti, ką mes nū mūsų barbariszkosios valdzios nukentėti turime. Gauna tai ir patys maskoliai patirti, nės ne retas tų laiszkų pareina ir į Maskoliją, o mes turime viltį, kad jie savo szonybių liausis matydami, kad jų darbai ne lieka tamsybėje, bet tampa atidengti žmonėms laisvių žemių. Rods tikt tėra keli literatiszki laiszikai, kurie tokius straipsnius talpina, konservatyviszki to nedaro, nės tarnais yra valdzių, ar tai ji būtų vokiecių ar rusų, jiems darbai valdzių vis „infallibel“ (neapsirikinti,) o tokius liberaliszkus laiszkus maskoliai ir ne labai nori per rubezių į savo szventą žemę leisti. — Tokius straipsnius apie lietuvius radau, Tilsiter Allgemeine Zeitung'oje“ bei „Koenigsberger Hartungsche Zeitung'oje“. Buvo czion viename laiszke apraszytas pagyvenimas lietuvių po jungu maskolių, buvo aprasztyti skriaudimai, kuriūs turi lietuviai dėl savo kalbos bei tikėjimo iszkentėti. Bažnyczias rusų valdzia kiek galint naikinanti, tankiai atima ji katalikams bažnyczias be jokios priezasties, kurias tad į cerkves, arba kazarmes arba staldus pertaiso. Senas bažnyczias užrakina visūmet ir neleidžia taisyti arba nudegusias vėl atbudavoti. Ne reta graži druta bažnyczia lieka tiesiog iszpustyta, Tokiu bu-

du iszpustyjo Rusų valdzia savo syla Kenstaiczių bažnyczia. Dvi kitos bažnyczios, Kerunatavoje, Szaulių paviete ir Kraziūse, Rasiainių paviete, bus taipojau iszpustytos. Krazių miestelyje buvo pirma kliosztolius Benediktinų, pabudavotas septynioliktame amziuje. Kada rusai Žemaitiją po savo jungu pavertė, iszplėszė jie ir isz kliosztoriaus didžiausius skarbus ir paėmė laukus, aza dabar dar tikt mažas dvarukas kliosztoriui tepriklauso. Dabar rusų valdzia nutarė szitą gražią bažnyczia nugriauti ir bažnytiszkažę žemę dykai tarp gudiszkių kolionistų iszdalyti, kurie Žemaitijoje vienat demoralizaciją, girtūklystę bei kitus bjaurius papraszius tepraplatina. Kraziūse randasi dar ir kita sena, meddinė bažnyczia, kuri keliems metams praėjus netiks dėl susiejimo žmonių ir todėl liks užrakyta; taip Krazių miestelis, kurs pirma pagirta ir gražią gimnaziją turėjo, liks be bažnyczios. Šanariai Krazių parapijos kreipėsi maldūdami iki Kauno gubernatoriaus, paskui prie vilniaus generalgubernatoriaus, potam prie paties caro, ale isz visur gavo atsakymą, kad minėtąją bažnyczia ir kliosztorių *ciesorius nusprendė* sugriauti, o prigu-linezius prie kliosztoriaus laukus isz dalinti tam tyczia pargabentiems isz gilios Rusijos rusiszkiems burams kolionistams. Dabar nežino kraziecziai, ką daryti; be bažnyczios jie nenori likti. Jie girdėjo, kad kartą maskoliai ir Titavėnų bažnyczia norėjo nugriauti, bet Titavėnų parapijonai kreipėsi pas valdonus kitų žemių ir tie jūs užtarę prie maskolių, o jų bažnyczia likusi neuzkrutyta. Tą ir kraziecziai keta daryti. — Tiek raszė vienas Karaliaucziaus laikraszctis pirm 8 nedėlių, dabar randu tam pacziame laiszke szitą žinų nurodanczia ant pirmpapasa-

kotos: Panedėlyje 20 d. Novemberio (szijų metų) atvaziavo į Krazius Kauno gubernatorius su keliatu urėdninkų, susiszaukė aplinkinius žandarus ir policeiskius, isz viso 70 vyrų ir norėjo isz minėtosios bažnyczios dūti iszkraustyti bažnytiszkius rykus, o paczia bažnyczia uždaryti; ale vieni katalikai Krazių parapijonai pajuto priegadą ir kūne visi susirinko į bažnyczia, taip kad bažnyczia buvo kaip prigrusta. Kad gubernatorius su savo gauja prisiartino prie bažnyczios, tai jis persiliudyjo, jog czionai sunku bus savo užsiemimą iszpildyti, vienok jisai kreipėsi prie žmonių, kad jie geru atidūtų bažnyczia. Negaliu pasakyti, ką jis gavo per atsakymą, tiktai tiek žinau, kad tūjaus per telegrapą tapė paszaukti 300 kazokų, tapo apsiaustas visas miestelis, kad nieks neiszbėgtų ir paliepta joti raitiems su arkliais tiesiog į bažnyczia ir kapoti žmones su „nahaikomis“. Žmonės kas kūm turėjo, pradėjo gintiesi, o kiti buvo dėlmonūse atsineszė akmenis, pisztalietus, revolverius, arba rankose gerus lazdičius, ir pradėjo kazokus muszti. Pakilo didi kova, kuri užsibaugė, žinoma, paveikimu zemaičių. Sako, kad toje kovoje negyvų krito apie 40 vyrų ir moterių (apie 30 zemaiczių), o pazeistų labai daug. Pergalėtus zemaiczius gubernatorius liepė suimti ir apkalti, o kurie norėjo isz miestelio pabėgti, tūs kazokai stabdė, o neklausant szaudė ar su pykėmis bėdė. Daug bebėgdami į upę Kražantę subėgo ir paskendo. Pagalios gubernatorius liepė zydus (kurie czion varo prakystę) užsidaryti kromus ir karcziamas, o visus miestelio gyventojus krikszczionis liepė suimti ir apkalti. Dabar kasdien rusiszki valdininkai taiso inkvizitoriszkus iszjieszkoji-

mus ir žemaiečius pulkais va-
ro szalin isz Kražių, turbut
i... Siberiją.

Tiek tai raszo tas laikrasz-
tis, o jus broliai apdumokit
tai ir verkit.

Vuivads.

Neverk, Lietuva musų mieliausia,
Neverk, tėvyne musų brangiausia:
Gyvūj' Lietuviai, tavo vaikeliai,
Gyvūja Latviai ir Zemaitėliai.

Neverk dėl tokių kudikių tavo,
Kurie niekina motyną savo:
Nemėgst' vadintis lietu. žemaiečiais
Svaicioja buti kokiais povaiečiais.

Pavardes taiso isz as ant ovski,
Ir kozierūja „ja Berdžionovski“
Perkraipo is ir us ant inski —

Taip paikas žioplys pastoj' žioplinski.

Tai dar niekas, kad yr' žioplinskei,
Bet fi, kad knis-kiaulinskei!
Žinoms jų budas viską tarszyti,
Kas lietuviszką, vis isznaikyti.

Tai netėjsybė, negal taip buti!
Lietuvių tauta negal pražuti;
Ji myl' tėvynę ir kalbą savo,
Kurį nū Dievo rojuje gavo.

Yr danguj' Dievas mes Jo praszysme
Ir skriaudas musų priesz Jį statysme
Pažvelgk ant musų, Vieszpatie Dieve
Suszelpk Lietuvius, teisingas Tėve!
Brazas.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos.*

— *Buffalo N. Y. 12 Grū-*
džio. Ant, praeitame „Vien“
numeryje minėto, kunijų su-
sirinkimo suvažiavo tik 17
lenkiszku kunijų.

Tapo nutarta szelpti gau-
siau lenkiszka seminariją Det-
roit'e, Mich, po iszlyga, jeigu
ji bus užraszyta ant Amerikos
lenkų vardo. Lenkiszkos
emigracijos namas bus perkel-
tas isz New York'o į Jersey
City, ir nutarta stropiau apie
jį rupintis.

Buvo taipgi sznekėta link
vienybės, tautiszkuše darba-
vimūse priesz savo nevidonus,
su lietuviais, rusiniais ir slo-
vakais, bet kadangi nei vieno
kunigo minėtu tautų ant susi-
rinkimo nebuvo, jokis nuspren-
dimas neturėjo vietos. Ale
viltį tokio susivienyjimo len-
kiszki kunijai gavina, nės
iszsitare; kas nusivelka ant

tolesnio laiko, tas dar gali į-
vykti (co się odwlecze, to nie
neuciecze). Vienokis, sako mu-
sų visų padėjimas, tadgi turi-
mė kada nors persitikrinti,
jog tiktai susivienyjimas tau-
tiszko gyvūjimo klausymūse
gali mus užtikrinti priesz mu-
sų neprietelius.

(Grazios tai ir iszganingos
dėl visų mislys, bet dėl jų į-
kunijimo, reikia didesnio sa-
vitarpyszko pasižinimo ir pa-
szalinimo savmeiliszku len-
kiszku nacijonaliszku preten-
sijų skriaudžiančių sąbro-
lius... Red.)

— 16 Grūdžio buvo czia
didelis patvinis. Isz priesas-
ties didelio lietaus ir audros,
upė Cazenovia Creek iszsilie-
jo isz savo krantų ir užtvindė
pietinį Buffalą taip, jog, rodos
pasidarė liuliūjanczios jūrės;
nors ta dalis miesto mažai ap-
gyventa, tacziaus isz 300 na-
mų turėjo gyventojai iszsine-
szinti, ir tokiu budu daugiau
kaip 2,000 žmonių liko be
pastogės. Padaryta blėdis
mažiausiai skaitos ant 100,000
dol.

— *Louisville, 15 Grūdžio.*

60 darbinų darbavos prie-
naujo geležinio tilto, kuris į-
lužo ir 35 darbinį sukrito į
vandenį nū 110 pėdų augsz-
čio. 25 darbinį jau pri-
gėrė, jau tapo užmuszti griu-
dami nū gelažgalių.

— *Petropilė, 17 Grūdžio*

Susirinko į žieminį caro palo-
cių keturios deszimtis svečių
augstų urednikų ant pietų.
Uzvalgę kokios tenai kepsnies
visi baisiai apsirgo ir penkio-
lika, po simptomais azijatisz-
kos choleros, tūjaus numirė.

Sako kad mėsa buvo sukir-
mijus ir turėjo savęp nūdus.

— *Warszawa 11 Grūdžio.*

Susimuszė pasażierių trukis
su tavorų trukiu netoli nū
Sosnovicės, Lublino gub. Vie-
nūlika žmogyszčių tapo už-

muszta ir dar daugiau sužeis-
ta.

— *Moskva, 16 Grūdžio.*

Viename isz Maskvos prie-
mieszczčių name laikė savo su-
sirinkimą maskoliszki nihi-
listai. Atidengus tai ir pa-
maczius, kad labai nihilistų
daug, policija pati viena bijo-
jo jų užkabinti, bet pakvietė
kazokų pulką, kurie storai
apsiautė susirinkusius nihilis-
tus. Nihilistai matydami,
kad sunku bus iszsisukti, grie-
bė už ginklų ir su tokia pasek-
me kariavo priesz policiją ir
kazokus, kad paskutinių pen-
kioliką sužeidė. Vienok prie-
szinga syla buvo per didelė:
penkios deszimtis nihilistų po
krūvinai muszai tapo suimtu,
dvideszimts dviem pasisekė
iszsmukti, penki velijo smertį
isz savo locnos rankos panesz-
ti, kaip papulti į valdzios na-
gus.

— *Roma.* Praeitoje nedė-
lioje metelyje Giardinelli su-
sirinko minios prastų žmonių,
kurie eidami ulyczia, szaukia
„szalin su muitais, lai gyvūja
socijalizmas!“ Dėl nutildy-
mō maisztinų pribuvo ka-
reiviai, kurie iszpradzių įkal-
binėjo jiems gerūjum iszsis-
kirstyti, bet kada neklausė,
liepė kareivių vyresnysis su-
durtuvais jās prie paklusnu-
mo priversti; kareiviai, buk
(sic) nesupratę perdėtinio pa-
liepimą, vietoje su bagnetais
pulti ant žmonių, szovė į
jūs; deszimtį užmuszė ant vie-
tos ir penkioliką sužeidė. Pa-
matę kareiviai, jog tai tikt
labiau žmones įpykino, pasi-
traukė į szalį, laukdami dau-
giau kareiviszkos paszelpos;
tūm tarpu žmonės, užsidegę
pralietų savo brolių krauju,
įsilaužė į muitiniko namą, ir,
užmuszę muitiniką ir jo paczia,
nupjovė jiedviem galvas,
pamovė jas ant karczių ir ne-
sziodami jas, po miestelio uly-
czios, rėkavo. Bet pribuvo

neužilgo daugiau kariumenės,
kuri neramumą darauczias
minias iszvaikė.

— *Straiko pasekmės.* Com-
panija Lehigh Valley geležin-
kelio laikė 14d. straiko nei dau-
giau nei mažiau paneszę blė-
dies, kaip ant 800,000–1,000-
000. Taigi neveltui compa-
nija skubinos susitaikinti su
straikieriais.

— *Prusai 18 Grūdžio.*

Prusų randas daleidė elemen-
tarnose mokyklose Poznanijo-
je iszguldyti lenkiszka kalbą,
kas prasidės nū Naujų Metų.
Lenkai isz to didei džiaugias,
nės ir yr isz ko džiaugtis...

Vokiszki patrijotai szouvi-
nistai gvoltu rėkia ant Prusų
karaliaus ir viso rando, kam
įleidžia lenkiszka kalbą į tikrai
vokiszka (!) krasztą.

O gi ką apie tai maskolių
politikai rusomanai szneka?
Jie szaukia kaip padukę, kad
toki Prusų daleidimai patri-
jotiszkiems lenkų reikalavi-
mams esą aiszkus iszaukimas
maskolių priesz savę.

Chicaga ir jos paroda.

(*papieszė M. J. .as.*)

Į sziaur vakarinę pusę nū
„Žuvių namo“ traukiasi, taip
vadinama, „Foreign group“,
yra tai bakužės praszalinių
vieszpatyszčių: Britanijos,
Izpanų, Germanijos, Prancu-
zijos, Norwegų, Siamo, Indi-
jos, Ceylono, Brazilijos, Tur-
kijos, Szvedų ir kitų. Kiek-
viename isz tų namelių yra sa-
lės, pagal szalies madą įtaisytos.
Czion praszalaiečiai tu-
rėjo savo ofisus; ant salių lai-
kė susirinkimus, kėlė tautisz-
kus balius.

Ne be to, buvo ir czionais
ką pamatyti. O įėjus į tokio
namelio vidų, suvis rodės, jog
ėsi toj' szalyj', kurios yra tas
namelis. Taip visur nacijona-
liszkai buvo viskas įtaisyta.

Ceylono ir Indijos namūse
visą anų szalių gyvenimą ga-

lima buvo pažyti, taip dailiai modeliuose ir nature jis tų buvo perstatytas.

Bet labiau labjausei mą pasidabojo namas Szvedų. Figūromis iš vaszko taip jau puikiai buvo parodyti atsitikimai iš balto, siaurinio tošzales gyvenimo, kaip puikiau nereikia. Ir dabartės dąmą tankiai priesz akis stozajaimo szermenys. — Mazas, tik ką matyt numiręs vaikutis guli vygėj. Priegalvyj stovi du seneliai: liudni, nulenkę galvas. Vienas iš jų skaito bibliją. Antras mažas vaikutis stovi taipgi liudnas prie vygės ir rods lyg stebisi, kas su jojo broliuku pasidarė? Moteriszke, matyt motina numirusio vaiko, gale kojų verkia.

Da toliaus į sziaur vakarinį krasztą randasi „State buildings“ — namai sztetų.

Didelis ir dailus namas Illinois szteto. Ar nestebuklingas, sakykit, daigtas matyti paveikslus arba abrozus ir tai abrozus didelius puikius, padarytus iš grudų? Gyvenamai, tvoros, toliaus laukai kvieczių, kukurydzių, pievos, ant laukų ir ant pievų žmonės, arkliai, vežimai. Marga, gražu, o tai viskas sudėta iš javų grudelių. Arba taipgi iš tokių jau pat grudų subudavoti namukai, paloceliai. Viena tokį palocelį su keturiais boksztais macziau, bet tai jau ne Illinois sztete, tik Jowoj, padaryta tiktai iš drato, stiklo ir grudų.

Kanzaso vėl szteto name buvo puiki žvėrinyczia. Žvėrys iszkimszti. Dailiausei išzrodė žiurint nū galerijos. Padirbdyti kalnai, po kuriūs laipiojo ozkos ir baltieji laukiniai oziai. Pakalnėj vienam daigte vilkas, kitam puma drasko pagautą laimikį, ir sziepdamiesi gina nū ateinančios artyn draugės. Toliaus vėla kita puma, iszsivedus keturis maziukus pumukus, szil-

do jų priesz saulę. Toliaus lapės, jūdiejie vilkai. Szone keli elniai eda jau beto apgrauztą medį. Žiurint, rodos jog jų visus matai gyvus.

Waszingtonas, nors vienas iš jauniausių Suv. Valstijų sztetų, pasirodė vienok dailiai.

Bet ilgiausiai žiurinėjau ir labjausiai stebėjau namūse Californijos. Ne taip tų dailu, kaip brangu.

Nežiurėjau nē nesistebėjau taip didelei iš Californijos aukso, kurį jau pirmiaus kasyklų name buvau matęs, bet ilgai negalėjau nuleist akių nū stovylos Jemes'o Marshalio, kurs pirmutinis czion auksą atrado. O Dieve, kokią galybę, kokį magnesą turi tas auksas! 1848 metų juk tų buvo gyvas tyras, gyva pustynė. O dabartės? — Garsas apie auksą, lygiai kaip kokia raganos burtų lazdiukė, į kelis, kelioliką metų, iszdaigino miestus ir kaimus.

Garsi yra dadartės Californija tarp Amerikos sztetų, bet ne tiek auksu, kiek vaisiais savo žemės. Obūliai, gruszės ir kiti vaisiai neiszpasakyto didumo. Morkos taip storos, kad pirsztais abiejų rankų apkabyt nebegalima. Cibuliai, bulvės, vierysit ar ne, per pėdą ilgio isznesza; plotį turi ir atsakantį ilgiui — storos. Ir taip, visų sztetų namus apėjus, apžiūrėjus, galima jau buvo, daug mažiaus, nutarti apie kiekvieno szteto darbus, užsiēmimus ir lobį. Matote kaip naudinga yra apžiūrėti parodą.

Pensilvanijos szteto name buvo varpas, kuriūm apgarsino 1776 metų Suv. Valstijų liūsybę. Tą varpą dabartės po parodai ketina vazioti po visus didžiūsius miestus Amerikos ir Europos. Pirmiausiai reiktų jį nuvežti į Maskoliją, tų labjausiai jojo reikia.

Beje, tarpu tos „Foreign group“ ir „State buildings“ yra didelis namas „Galerija abrozų“. Taip užimanti, taip

prakilni dalis parodos, o taip ją toli nūstūmė?

Sunku butų iszpasakoti, sunku viską, ką czion pamacziau, aprasztyti.

Pasakysiu tik tiek, kad, kaip kitose szakose, taip ir czion dvasią ir smoką kiekvienos szales iszsyk galima užtėmyti.

Dailiausi ir naturaliszkausi, be abejonės paveikslai ir stovylos italų.

Prancuzai iszstatė abrozų daugybę dailių ir labai dailių. Bet... iszsyk matyt, kad smokas pracuzų tepliorystėje jau pagadytas. Gadina jį nenaturaliszkas naturaliszkumas. Žmonės paprastai juk vaikszcioja apsirėdę, o prancuzų teplioriai kartais viduryj keliu jų nuvelka, nurėdo ir parodo nūgus.

Pusnūgės, padėkim, moteriszkes vaikszcioja pagiryj, renka vūgas, su jomis bėginėja mažas vaikutis, tik, kas zin dėl ko, su sparnais?

Senas kerdzius ir jauna piemenaitė pamaryj gano avis, bet, vėl abudu nūgi.

Nūgas matrosas traukia į laivą verves. Nūgi keleiviai — pilgrimai, vyrai ir moters, ilsisi prie szaltinio. Ant galo nūga kiaulė lenda per tvorą, o nū tvoros drimba ant josios pundai zydzinezių kvietkų — visai nenaturaliszkai.

Belgijos tepliorystė ir atsidūda jau truputį prancuziszkaja.

Dailus yra skyrius Vokietijos, įpatingai Bavarijos.

Dailus ir Austrijos.

Bet sztai įėjau į skyrių Szvedų ir Norvegų. Anūse skyriūse viskas buvo nudirbta aiszkiai, szviesiai, margai, o sziczionais viskas balta. Balta taip, kaip baltas, sniegūtas Szvedų ir Norvegų krasztas. Paveikslai vis dailiausiai žieminiai.

Įpatingiausiai vienok tepliorystė rytinė, nēs ir rytiečiai savo paveikslus parodė.

Japonijos, dūkim sav, skyriuj paukszciai, žvėrys, medžiai — kaip: gaidys su viszta po palma, faranai medyje, stovyla bezdzionės, labai puikiai nudirbti. Žmonių vienok teplioti jie nemoka. Vienas buvo nutėpliotas, bet ir tas greicziaus ant gaidžio, nei ant žmogaus paneszėjo. Ant galo, kad ir gerai nutėpliotų jie žmogų, mums nepatiks, nēs jie kitoki žmonės, jie tur savo smoką.

Lenkai ir turėjo czion savo skyrių. Tarpe kitų buvo du paveikslai Mateikos Vernihora ir Sz. Jono naktis.

Buvo Gersono „Lietuvos Kriksztas“ didelis paveikslas, per kokius 2 sieksniu ilgio, į sieksnij ploczio. Tikrai lietuviszkų typų jame vienok yra mažai.

Dailesnis jau yra paveikslas Akhimavycziaus „Milda, dievaitė meilės“ su angliszku paraszu: „Milda, goddess of Love. According to the lithuanian mitol. legend fell in low with the fisherman, for which Percun killed him and destroyed palast in Baltic“. Pagal mitologiszką, sako, lietuvių legendą, Milda pamylėjo žuvinįką, už ką Perkunas žuvinįką užmūszė, o ir sugriovė jos burksztininį palocių Baltosiose jurėse. Pamarys. Milda stovi tarp tamsių medzių nūga, truputį pasvirus, iszgastingas rankas į virszų iszkėlus. Pas jos kojas guli jau negyvas jaunikaitis, o pro medzių szeszėlį matyt szviesą, turbūt, nū zaibo rustaus Perkuno. Sziedu paveikslai tai turbūt viskas, kas buvo lietuviszko ant Chicaginės parodos.

Prieszais keliui, kurs veda ant „Midway Plaisance“)“ stovi „Women's Building“ — Namas Meterių.

*) „Midway Plaisance“ mes ne apraszinėsimė, nēs toj dalis prie tikros parodos nepriguli. Tai buvo uždėjimai daugiaus biznesavi. Nors

Namą tą užmanė moters, budavojo moters. Architektu buvo pana J. Hayden. Rėdė jūmi ir nū nieko neprigulincziai moters. Moters taipgi parodė tame name svietui, ką jos gali: ką gali daildarystėje, ką gali literaturoje, ką gali moksle, mechanikoje, darbe, žodžiu — visur.

Trumpai asz jį aprasziau, bet tai buvo vienas isz garšiausių parodos namų. Sviete daug apie jį kalbėjo ir raszė.

Ir taip apėjau jau viską apie Lagoog kanalą. Likos vienas tik tai Namas Sodaunykystės arba, geriaus, Kvietkų.

Nedyvijo manę suvisai žiedai ir lapai, daugelyje vietų kitur buvau jau matęs Kvietkų namus. Dyvijo vienok vis tai, kad tas visas kvietkas, koktusus, palmas isz kaszin kur parvežę prigyde ir suzeldino taip dailiai į taip trumpą laiką?

Po kvietkų namu buvo „krisztolo urva“. Sienos krisztolais iszlipytos. Prie elektrono szviesos puikiai iszrodo.

Likos da keletas namų po tiesiai nū Basin kanalo. „Machinery“, kur trukiai visoki ir kitos įvairios maszinos sutrauktos.

Namas Agrikulturos. Szia-me name maskolių skyriuj buvo linai, kanapės, vilnos ir visokių javų grudai atsiusti taip gi Berendo et Co isz Libavos. Balk, Volfsmidtas isz Rygos atsiuntė degtinę ir visokias trejankos. Degtinės tos, zinoma, darytos isz mūsų, isz lietuviszkųjų javų.

(Dar neviskas).

be abejonės daug dalykų buvo ir czion labai žingeidžių, kaip Vokiszkasis, Airiszkasis, Turkiszkasis ir kiti kaimai. Maurų palocius, Gatvė Kairo ir t. t. Nekuriūs „Midway Plaisance“ taip užėmė, kad jie, atvažėvę į Chicagą, parodos suvis nematė — czion tik visą laiką praleido ir visus pinigų paliko?!

Kajimas.

Apysaka Mieczislavo Czernedars.

Vertė V. Stagaras.

(Tasa.)

Eidamas Kajimas sykis nū sykio isz revo į lauką. dirstelia; ant galo nuszvito jo veidas: avys ganėsi pagiryj.

Isztikro Andrius avis į pagirį atsivarė, o pats krumūse užvirto.

Buvo tai vaikas kaip nendrė tiesus, petingas ir stambus. Kaimė merginos per jį isz galvosėjo, nės nieks taip smarkiai nepaszokdavo, kaip Andrius, kala iszėldavo. Prie visokių jis prisiszlejęlavo ir nevieną turėjo ant szi-nės, bet labjausiai jam pamėgo Magdė, duktė Blažio, kuri taipgi jį mylėjo. Jau butų su jaja apsivedęs, nės jau du mėnesiai kaip sukako jam dvideszimts antri metai ir per liosus isztraukė burtą [liosą] namon eiti, bet senis Blažys nē klausyti nenorėjo apie Andrių, nės visaip ant jo kalbėjo. Rods jam nieks nieko neuzmėtinėjo, jei tik ką ant kumszczios buvo pargreitas, bet nekurie jam padyvijo, kad su Kajimu susideda, „nės tai žydas, ką Vieszpatį Jėzų nukryžiavo“ ir po sudus baladėjasi. Neseniai net szaukė Kajimą tyrinėtojas, kada dingo dvaro arkliai, ir nors Kajimas sausas isz provo [bylos] iszėjo, senis Blažys saviszkai kalbėjo, kad Kajimas vagis, o Andrius jo sėbras ir nē nemislijo leisti už jo dukterį.

Bet į akis nieks nedrįso taip Andriui pasakyti. Tegul pabandytų!.. Tai užsmaugtų kaip žvirblį savo geležinėse rankose, kurias jau nevienas pajuto, kada neatsargiai pasipynė jam szokant, karcziamoje arba jomarke. Bijojosi jo visi, bet Andrius nē vieno nesibaidė, nē saviszkųjų, nē akamono, pagaliaus nē paties pono. Ir szia-dien jam

akamonas aiszkiai liepė giti į rugieną, o jis sunurmėjo ką po nosia apie karsztį ir nusivarė avis į pudymą į pagirį, pats atsigulė krumūse, o avis paliko prieziuroje Margio, kuris jas gerai dabojo.

O gal turėjo tame kokį apsirokavimą, nės kelissyk pakilo ir klausė, ar nēsizgirs ko.

Czia Margis pradėjo baissiai loti. Net bandą [kaimenę] pametė ir prie Andrius pribėgo, mislydamas, kad ansai užmigo ir jo lojimo negirdi, bet Andrius tik paspyrėjo jį, ir szuva unkszdamas nubėgo ant pudymo. Krumai tūm tarpu vis arcziaus sznabzdėjo ir taip isz žalių lazdynų pasirodė Kajimas.

Andrius dirstelė į jį ir nūsispjovė.

— Sveikas-gyvas, Andriau!

— Atnesziai tabako?

— Koks tu kamas! asz tau sakau: sveikas, o tau tūjaus tabako... Zinoma, atnesziau papirosų.

— Gerai!... Sėsk szale manęs, tai pasikalbėsime.

Kajimas paklausė Andrius ir atsisėdo ant žemės; užsidegė po papirosą. Ilgą laiką žiurėjo viens į kitą su veidu žmonių, kurie viens kitą gerai žino, o taipgi žino, koki reikalai jūs risza, bet isz kurių nē vien's nenor' pradėt' kalbą.

Kajimui antgalo nusibodo tas tylėjimas.

— Ko tu, Andriau, szia-dien toks?... Ar lupos tau sulipo, ar ką?..

— Karszta ir gana!

— Tu iszmingas, atsivariai avis į pagirį, kad pacziam atsigulti krumūse, o avys...

— Lyg tai mano!.

— Ką kad ne tavo, kad tu jas pardavinėji?

Andrius susiraukė. Nepatiko jam tokia pakraipa kalbos, pažiurėjo isz paniurų į Kajimą, kuris meiliai szypso-damasis, pradėjo pamaži kalbėti, gretidamasi vis artyn:

— Klausyk, Andriau, tu ži-

nai, ko asz czion atėjau tokiam karsztij' ir asz zinau, nės mes jau ne nū szia-dien prekiaujame. Ką czia kalbėti!.. Tu zinai, kad asz noriu pigiai nusipirkti avių, o asz zinau, kad tu pigiai pardūdi avis... Gersi degtinės?

— Dūk sziau!

Kajimas isz-sitraukė isz kieszieniaus bonką. Pats truktelė vieną gurksznį ir atidavė ją į rankas Andriui, kuris prilipo prie bonkos, kaip vaikas prie motinos kruties ir traukė, traukė, kol nieko neliko. Kajimas nudziugęs pažiurėjo į jį.

Tau, Andriau, priderėtų į vietą trejokinio arklio nūsamsdyti, visą baczką pilve pinesztum. Gerą turi kosere!

Andrius atsikrankszė ir nusijūkė. Patiko jam tas pagyrimas:

— Na, o avys?

— Kokios avys?

— Tos, ką norėjai pirkti.

— Lyg asz norėjau pirkti?

— klausė Kajimas, lyg pirmą syk savo gyvenime apie tokį dalyką girdėt: — avys... galiu pirkti ir avis, bet man arklių reikia.

— Ar padukai?

— Ko man dukti? Sakau, kad man arklių reik, bet asz galiu ir avis nupirkti, kad tik tau įtikti. Tu zinai, Andriau, jog asz tavo prietelius...

— Kiek dūsi?

O kiek tu nori? Lyg tai mano tavoras, ar ką?

— Po du rubliu.

— Ajai! po du rubliu...

Tu, Andriau, labai gudrus. Kur tu užgimei?... po du rubliu... Tai man pardūponas Nedzielskis, dideli daigtas!... po du rubliu...

Ar tu, Andriau, matei avių po du rubliu? Tai tokios didelės, kaip versziai, kaip didelės versziai, regi... po du rubliu...

Kam da man burną auszjtj!... Tegul tau buant sveikatos ta arielka ir papirosai... kad asz taip gyva-

bucziau... po du rubliu!

Norėjo atsistoti, bet Andrius sulaukė jį už skverno.

— Sėsk!... o kiek dūsi?

— Ką asz galiu dūti? asz nieko negaliu dūti... Asz dūsiu po keturis auksinus.

— Tai eik sau po velnių!

— Ko man eiti po velnių? Daugiau kaip po puspenkto negausi.

— Tai nepardūsiu.

— Nepardūsiu... Lengva tau pasakyti: nepardūsiu, bet kur tu, Andriau, gausi pinigų, ką tau reikia?... Na, uždėsiu da po pusauksinį ant kožnos.

— Nepardūsiu, kaip tik po du rubliu ir gana! Ką tu misliji, žyde, asz dėl tavęs sąžinės neteksiu?

— Sąžinė? kas tai yra sąžinė? Kur tu ją nusipirkai dar, Andriau?... Ar atsime ni Vaitiekaus jautį?..

Degtinė takszėjo Andriui į smilkinius; sugniauzė mėszlungiszkai rankas ir riktelė:

— Kajime, tylėk, szunssnuki, ba neiszkęsiu!

— Na muszk! muszk... tu žmogzudi, vagie!.. Asz tavę iszdūsiu, eisi į sudą, supūsi su kaulais, kaip man nepardūsi po szeszis auksinus!

— Tai iszdūk, szunie! Bet atsimk: pakol asz supūsiu kalėjime, tai, kaip manę gyvą matai, tavę kaip szunį sugrusiu!..

Su įkaitusiu veidu ir žerinciomis akimis Andrius baisy sum iszrodė: Net Kajimas jo persigando. Tūjans suprato, kad negerą apsirinko kelį, taigi atmainydamas balsą ir glostydamas savo rūsvą barzdą, pradėjo iszlengvo posterin-gauti:

— Sukulsiu, užmūsiu?... kas do kalba? Tu klansyk, Andriau, tu žinai, kad mes prieteliai. Asz tavę žinau, tu manę. Lyg mes pirmą kartą reikalą varom, o né musios apie tai nežino. Tu žinai, kad asz tavęs nepamesiu reikale, kada tau kūlabjaušiai reik pinigų dėl tavo Mag-

dės.

— Tik tu, parke, neapszai-pyk taip Magdės.

— Ajajai! Ko taip zauni-ji?... Kas man, antgalo, galvoj, kam tau reik pinigų, lyg tu mano vaikas, ar ką, o asz tavo tėvas? Reikia ir tiek! Asz tau dūsiu, bet tu pardūsi po septynis auksinus. Nu, gerai?

Andrius tylėjo.

— Nu gerai, gerai! — tvir-tino Kajimas.

— Gerai, bet paskntinį sykį taip pardūdu!

— Žinoma! pratarė Kaji-mas ir akis iszvertė.

— O kiek pardūsi? — pa-klause po valandėlės.

— O kiek tau reik?

— Taip penkioliką.

— Perdaug.

— Na, dvyliką, deszimtį... Antgalo asztūnias. Tokioj didelėj kaiminėj, kas pažis.

Andrius užsimislįjo.

— Gerai, tegul bus taip. Pardūsiu asztūnias, bet pinig-us dūksz dabar.

Žydas susiraukė, norėjo dūti pusę, bet Andrius neapsiėmė. Pasibaigė ant to, kad Kajimas dabar atskaitė szeszis rublius, o du rubliu ketures deszimts kapeikų ketino atidūt atsijimdams avis.

— Nu, ir ko tu pykai? — klause Kajimas, kisdzdamas maszną už ancziio. — Gerai, ką asz tavę žinau, o kitas jau butų seniai nenorėjęs su tavim prikliauti. Jau tu toks gyvulus: už bile ką, tūj su kumszczia. Turės toj Magdė už savo....

Andrius vienu mostelėjimu pertraukė tolesnius posterin-gavimus ir Kajimas susiprato, kad geriau velyk užbaigti kalbą. Antgalo jau ir reikalas atliktas, kam dovanai gaisziti laiką? Atsikėlė nū žemės, nusipurte szvernelį, pasiėmė tuszczią bonką ir linktelėjo Andriui, kursai dabar gulėjo augsztinjkas ir žiurėjo kasziu kur į erdvę. (T. b.)

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— Apie Detroit, Mich lietuvius ir jų tautiszką krutėjimą.

Szitam mieste lietuviai pradėjo apsigyventi jau apie 20 suvirszum metų, bet ir iki sziai dienai nedidis skaitlius jų czion randasi, nėra vos tik-tai 45 vyrai, kuriūs szia dien tikrai žinome, jog dar pasiliko lietuviais. Žinome taipgi, jog szis miestas yra apgyventas lenkų daugumu, todėl ir musų lietuviai, kaip jau per laikus papratė, isipainiojo į lenkiszkus vistiklus: vieni isz jų visai nutauto, pasinerdami į lenkiszkas juras; antri nors dar vadinasi lietuviais, bet pas jųs (zuriūs mes jau esame papratę vadinti naujalenkais) vargu sujieszkotum nors kibirszktelę tikrai tautiszkos lietuviszkos dvasios; o tretii kad ir turėjo szioкі tokį su-pratimą apie Lietuvą ir tautiszką dvasią, bet ir szie miegojo, tarsi nežinodami, ką reik daryti.

Tacziaus atėjo valanda, kurioje tarsi varpas lietuvisztės suskambėjo, o szis balsas graudulingas užgavo ir musų mieganczią dvasią. Pradėjome zvalgytiesi, pradėjome viens kito klausinėti: „Argi mums ne laikas tautiszkai prisikelti? Argi mes neturime podraug dirbti su kitais broliais lietuviais, kurie iszsipainioję isz svetimtautiszkų vys-tiklų, iszvieno visi dirba dėl pakėlimo lietuvisztės ir dėl labo visų musų tėvynės — Lietuvos?“

Tie musų klausinėjimai nenuejo ant nieko. Sztai 12 dieną Lapkriczio dikeziai lietuvių susirinkome pas vieną karsztą tėvynainį, tarsi norėdami isz grabo prikelti didį Lietuvos kunįgaiksztį ir mels-ti jo, idant jis užtartų už Lietuvą, persekiojamą svetim-tauczių. Visi broliszkai sznekucziūjame, o vis ir vis

apie Lietuvą ir jos vargus bei nelaimes. Tikrai buvo ramu ant szirdies kožnam tėvynai-niui, matant taip dailiai pasi-elgenczius savo tautieczius ir tautietes, kurios taipgi nepatingėjo susirinkti dėl pasi-klausymo apie tėvyniszkus dalykus.

Bet veik isz didzio dziaugs-mo pasidarė ant szirdies nemierūtas liudnumas, kunas sudrebėjo tarsi nū perkuno griausmo, ant veido szaltas prakaitas iszmoszė, regint kitam ruime lietuvisztės pries-zus. Akys mato, o protas iszmano, jog naujelenkiai susirinko, idant viską paardy-ti irgi tūmi mus priversti, kad ir toliaus funotume svetim-tautiszkame gaivale. Musų naujelenkiai nevien yra visko iszsizadėję, kas yra lietuvisz-ko, bet ir paczią Lietuvą gatavi pardūti it Judoszius Vieszpatį kristų žydams už 30 skatikų. Kaipogi jie yra jau pasidarę lenkų paszlemėkais o lietuvisztės iszgamomis taip toli, jog gatavi yra pardūti savo motiną, kuri jųs gimdė, savo sziltomis krutimis penė-jo bei visokio sunkaus vargo pritirdama augino, pardūti už 30 skatikų, dėlto tikt vien, jog ji nemokėjo ir nemoka lenkiszka kalbėti. Tokius tai lietuvisztės prieszus pama-tęs lietuviszkame susirinkime, argi tikras lietuvis negali nu-liusti, zinodamas ir suprasda-mas aiszkiai, jog jie czia su-bėgo kaip vilkai į avelių bu-relį, idant lietuvius pakrikdy-ti ir iszsklaidyti po tyrus lau-kus. Bet naujelenkiai maty-dami, jog burelio avinai stovi su surembėjusiomis kaktomis dėl apginimo savo brolių pul-ko, turėjo, nosis nuleidę, pra-sitraukti isz susirinkimo. Naujelenkiai isz anksto gana gerai žinojo, jog szis susirin-kimas bus daromas vien-tikt dėl įkurimo „Susivienyjimo“ kūpos, kuri su visomis kito-mis kūpomis bei draugyste-

mis, jau prigulinciomis prie „Susivienijimo“, iszvieno dirbs dėl lietuvių labo, todėl naujelenkiai troszko viską paardyti, idant paskui iš musų karsztų lietuvių pasijūkti, bet mes susirinkome visi pilni vilties ir įkunijimo užmanyto darbo. Ant naujelenkių lupų buvo galima skaičiuoti kokius ten paslaptinius žodžius, o jų akyse kokius neviežliūbus mirkeziūjimus viens į kitą. Bet mes tą viską supratome irgi nei vienas į jūs neprasznekėjome, žinodami gerai, jog jie nelabai mėgsta lietuviszkai sznekėti, ba pas jūs visas lenkiszka.

Taigi naujelenkiai, kaip virsz sakiau, iszsinesinę per duris, it vilkai tikojo avelę, atsiskyrusią nū savo pulkelio nors ant menkos valandelės, idant ją pagauti į savo nasrus, o pagavę visokiais budais ir stengimais rupinasi atkalbėti nū „Susivienijimo“. Bet naršūs musų vyrai, neklausydami naujelenkių pliovonų, ir vėl sugrižo atgal.

Kada jau visi vyrai susirinko ir kelios moteriszkos, tapo atidarytas susirinkimas. Vyrų buvo per 30. Vienas iš susirinkusiųjų prakalbėjo meiliai į brolius lietuvius, po ko tapo perskaityta grómata (laiszkas), atsiūsta iš Seminarijos Antano Kaupo, kuris taip skamba:

Mieli vyrai!

Susirinkote, idant sutvert „Susivienijimo“ kūrą. Garbų tai daigtą padarysite, jei prisiraszysite prie „Susivienijimo“. Prisiraszydami prie „Susivienijimo“ padarysite gėdą lietuviams kitų miestų, kurie nežino ir nenori raszysis prie „Susivienijimo“, o sav atneszite garbę. Gal ne vienas lietuvis, perskaitęs, jog uždėjote „Susivienijimo“ kūrą, pasakys: „Mat tie Detroito lietuviai nesnaudžia; paėmė ir kone visi prisiraszė prie „Susivienijimo“... Gal nevie-

nas lietuvis, iszgirdęs apie tai, susigėdys ir pradės rupintis prigulėti prie „Susivienijimo“.

Prisiraszydami prie „Susivienijimo“, atsiminkime vyrai, kád mes esame lietuviams ir kad mes pradedame užstoti už visus lietuvius. Lietuviai ilgai miegojo, ilgai nežinojo, kas jie yra. Vieni skaitė savę už lenkus, kiti už maskolius, o tretį už vokieczius. Lietuviszkai gėdijosi ir kalbėti: „mat sakė, tai muzikų kalba“. Miegojo jie taip ilgai – ilgai, per czielus 5 szimtus metų. Bet sztai vieną grazią dieną keletas lietuvių ir atbudo iš to miego. — Atbudo, akis pratrėnė, apsidairė ir pamatė, kad jie lietuviai. „Ehe!“ tarė sav: „tai mes nė lenkai, nė maskoliai, nė vokiecziai, o tik lietuviai. O argi daug musų lietuvių! — Oi, daug. O ką gi jie veikia? — Ogi visi miega, net knarkia. Piktumas paėmė lietuvius: kam jie miega? Ir pradėjo jie szaukt didžiu balsu: „Ei! Petrai Jurgi, Jonai, kelkitės! Jūs esate lietuviai!“ Petras, Jurgis ir Jonas atsikėlė, apsidairė ir pamatė, kad jie isztiesų lietuviai ir da pradėjo kitus baksztyti. Sztai ir pradėjo lietuviai keltis iš miego, vis daugyn ir daugyn. Bet daug, da daug lietuvių ligsziol tebe miega. Vienam žmogui sunku jūs visus prikelti. Sztai ir užsimanė lietuviai, pirmucziausiai czia Amerikoje, susiriszti į vieną didelę kruvą ir suvienytomis sylomis traukt visus lietuvius į aiksztę, kelti jūs iš miego, įkvėpti jiems tikrą lietuviszką dvasią, ir padaryt jūs tvirtais ir taip stipriais, kad jie patys galėtų stovėti ant savo kojų ir nejieszkotų pasirėmimo nei ant lenkų, nei ant vokieczių, nei ant maskolių. Tą savo kruvą, susiriszimą jie pavadino „Susivienijimų Lietuvių Amerikoje“. Prie to tatau „Susivienijimo“ ir mes žadame da-

bar prigulėti. Užtai pasijuskime, broliai, lietuviams, atitraukime nū lenkų, vokieczių ir anglų ir pasilikime tū, kūr P. Dievas mus sutvėrė, drašiai kalbėkime visur ir visados lietuviszkai, o kas svarbiausi, pasirupinkim, kad ir kiti lietuviai pasijustų lietuviams. Užtai raszysime visi prie „Susivienijimo“, nesigailėkime niekniekio 50 c. ant metų. Sveikinu visus brolius, lietuvius, ir pradėdu szaukt: Tegyvūja Lietuva ir lietuviai, tegyvūj „Susivienijimas“ ir Detroito „Susivienijimo“ kūrpa!!!

Su pagūdone

Antanas Kaupas.

Visi su atyda klausė, skaitant tą laiszką, o perskaiczius, koznas gyrė jo įtalpą, tvirtindami, jog tai visas yra teisybė. Potam tapo perskaityta „Susivienijimo“ konstitucija, ant kurios provų visi mielai pristoję. Taipgi tapo perskaitytos provos, sutartos ant 8-to seimo, kurias visi vienu balsu priėmė už geras, o labiausiai nusidžiaugė, kad ir moteriszkos gali prigylėti prie „Susiv.“ podraug su vyrais. Užbaigus visas kalbas prasidėjo raszimas į „Susiv.“; iš viso prisiraszėme 25 sąnariai, iš kurių 20 vyrų ir 5 moterys. Yra viltis, jog su laiku czionyksztė „Susivienijimo“ kūrpa ženkliai pasididins, kaip prasidės geriaus darbai eiti ir tuli musų broliai supras „Susiv.“ reikalingumą ir naudingumą kaip dėl lietuvių taip ir dėl musų paczių. Į komitetą tapo iszrinkti: M. Mockus prezidentu, Pranas Strakalaitis kasierium ir Vincas Jankeiunas sekretoriumi. Susirinkimus nutarėme laikyti kas mėnū kas antrą nedėdienį po pirmam. Taipgi czionykszčiai lietuviai turi mierį sutverti grynai lietuviszką pagelbinę draugystę, o ne kurie smarkesni lietuviai tariasi sutverti ir lietuviszką skaitiny-

czia. Vienu žodžiu visos geros mislys, kad tikt Vieszpats Dievas suteiktų geresnius laikus.

Brangūs tautiecziai, „Susiv.“ sąnariai, nepailskite savo darbavimūse lietuvių reikalūse; nežiurėkime ant prieaszų, kurie musų darbus nori sutrukdyti. Juk ant tokių mes kitaip negalime žiurėti, tiktai kaip ant Lietuvos iszgamių. Bet rupinkimės ir jūs kaip savo brolius apszviesti ir pritraukti prie savo burelio. Juk tik vis nors sykį ir jie turi susiprasti, kad yra lietuviams, o ne kokiais svetimtaucziais. Dirbkime tame dalyke kas darbu, kas žodžiu, kas turtu, o vis kada sulauksime iš to gausius vaisius dėl lietuvių labo.

M. Balandis.

— Chicago Ill. 12 Grūdžio 1893 m. 10 Grūdžio, nedėlios dieną 5 adymą po pietų, draugystė Simanō Daukanto, Lietuvos Istoriko, laikė agitacijiską susirinkimą, ant kurio daug buvo apszvartyta naudingų ir prakilnių dalykų, apart to tapo perskaityta konstitucija augszcziau minėtos draugystės, kurios mierius ir inturą trumpai padėdu:

1) Skelbts mokslą tarp lietuvių, tobulins lietuviszką kalbą, platins jos literaturą (raszliavą).

2) Rupinsis įsteigti ir užlaikyti knygyną, kuriame rasis lietuviszkos knygos ir laikraszcziai, o taipgi svetimtautiszki.

3) Užsiimines apvaikszciojimu tautiszkių szvenczių ir atgrajimu teatrų.

4) Pagal dvasiszkas ir medegiszkas pajiegas laikys ant susirinkimų atsakomus praszsimus.

5) Užsiimines politika suvienytų Valstijų Amerikos ir Europos.

6) Užsiimines rinkimu lietuviszkų liekanų dėl uždėjimo lietuviszko muzėjaus (rinkio).

7) Szelpis lietuvių, kilmės ir augsštesnį mokslą.

8) Draugystės sąnariai prigulės prie visatinio lietuvių „Susivienijimo“ ir niekūmet neapriešys tikėjimui.

9) Į draugystę S. Daukanto gali būti priimtas kiekvienas lietuvis gero pasielgimo, sveikas ant proto ir kuno nū 16 metų ir daugiau.

10) Visi pinigai įplaukenti į draugystės išdą, kaip iš padėkų arba aukų, /bus sunaudoti ant knygyno ir lietuviskų raštų.

11) Mokestis mėnesinis sąnario 15 centų, o 50 centų įsengos.

12) Draugystės sąnariai už nemandagų pasielgimą, kurie gadina vardą draugystės ir niekina mūsų tautą, taps asztriai koroti (nukankinti).

13) Sąnaris laike ligos privalo but lankomas iki smerties jo ir szelpemas dvasiskai ir medegiskai pagal sąnarių išgalą.

14) Ant kiekvieno susirinkimo privalo but laikomi pranešimai, uzdūti moksliszki klausymai ir paaiszkimimai.

15) Draugystė neprivalo paimti iki 5 sąnariai jos užsilaike, o pakrikimo priepūlyje knygynas ir visas labas pereina dėl lietuvių Chicagos, kurie seks mierius minėtos draugystės.

Chicagos lietuviai minėtos mierius S. Daukanto draugystės priėmė su ukvata ir karszta- melle; visos Chicagiszkes draug. prizadėjo szelpti knygyną pinigiskai, aukūdamos po kelias dolerių mėnesinio mokeszio dėl jo užlaikymo.

Knjgas gaus pasiskaityti dykai tie, kurie priguli į S. D. draugystę arba prie kitos draugystės, kuri užmoka mėnesinę mokeszij.

Knjgynas į trumpą laiką taps įrengtas, apart pirktų knjgų, draugystė apturėjo puštiną skaitlių knjgų paaukū- tų nū sekanczių žmogyszczzių:

F. A. Mikolainis, Gyvenimą Szventųjų Kalendorius 1894 m. J. Grinius Auszras 3 metų. J. Kolesinskis Bažnytinę Istoriją „Susivienijimas“ Lietuv. Amerikoje 1. Europos istoriją 1. Budą Senovės lietuvių Kalnėnų ir Žemaičių. Reikia priminti, jog p. M. Noveskis, prekėjas lietuviszkų knjgų mieste Tilzeje, Oat Preussen, kaipo karsz- tas lietuvis ir geras tėvynai- nis, žinomas mūsų broliams isz prakilnių darbų, paaukavo į mūsų knjgyną 16 egzemp- knjgų visokios įtalpos, už ką mūsų draugystė ir visi lietu- viai Chicagos per laikrasztį siuncziamė szirdingą aczių!

Vyriausybė

— Plymouth, Pa. 17 Grū- dzio. Gūdotinas kun. Burba per pamokslą, nurodydamas pareigas czianykszezių lietu- vių link užlaikymo bažnyczios ir jos tarnų, patėmijo, jog daug yra Amerikoje lietuvių, kurie visai nesirupina apie bažnyczias, visai yra atszalę tikėjimo ir katalikystės dalykū- se. Priminė, atsiszaukdamas į savo parapijonus, kad jie būdami Lietuvoje buvo daug geresniais ir karsztesniais ka- talikais, kokiais ir dabar yra mūsų tautiecziai Lietuvoje gyvenantieji; ant patvirtini- mo to, trumpūse žodziūse pa- sakė, kaip sziose dienose Kra- ziecziai, gindami savą bažny- czią, sergėjo ją dieną ir naktį per kelis mėnesius, ir, kada jiems maskoliai ją plėszė, pra- liejo daugumas kraują, pa- siēmė kentėti per mas- kolius uzdūtus kankinimus, kaipo pirmųjų amzių kriksz- czionys, vieszpataujant krau- geriams Romos cieszoriams.

Žmonės, iszgirdę apie tokį mūsų brolių žudymą Lietuvo- je, labai susigraudino ir apsi- liejo dusaudami aszaromis.

Už duszias užmusztųjų bu- vo maldos atkalbėtos, kas ir kitose, tikiūs, lietuviszkose

bažnycziose tapo padaryta.

Girdėti, kad gūdotinas kun. J. Krauczunas tapo Chicago's lietuvių klebonu. Labai linksmi žinia.

— Baltimore Md. 27 szio mėnesio kunjgas J. Lietuvni- kas, kuris pabaigė Baltimo- re'je dvasiszka St. Mary's se- minariją, laikys szv. Jono lietuviszkoje bažnyczioje primi- cijas arba pirmutinias szv. mi- szias. Tadgi vėl susilaukė me vieno lietuviszko duszių piemens ir tikros lietuviszkos dvasios vyro, kuriam galima pasitikėti, jog trusėdamas apie bažnyczios dalykus, ne- užmirsz ir tautiszka.

— Mūsų bedieviai philo- sophai.

Amerikos bedieviai philo- sophai užsimanė užkviesti per savo organą mūsų kunjgus ant disputo, ant kurio žada daro- dyti tai, ko neįstengia daro- dyti per tukstanczius metų tuk- stancziai tokių vyrų, kuriems jie nėra verti kurpių czys- tyti.

Biednulėliai bedievių viesz- pacziai! yra jau ir be disputo gerai pažįstamas jusų mokslas, kurį tūįtempo garsinate per savo organus ir ant savo pra- neszimų. Davėte jau gerai savą pažinti kaip isz protisz- kos, taip ir moraliszkos pusės broliams lietuviams, tikoda- mi iszplėszti jiems szv. tikėji- mą ir viltį užgrobinio gyveni- mo, o už tai siulydami gyvu- liszka gyvenimą ir pasielgimą, tadgi turėti mūsų kunjgams su tokiais gaivalais reikalą ir vaziūti klausyti jų nebren- dusių ir ligotų svajonių su pliovonėmis ant szv. tikėjimo ir jo įsteigtojaus Jėzaus Kris- taus netikt butų pažeminimas akyse dorų katalikų, bet ir paniekinimas Bažnyczios ir jos szventų dogmatų.

Katalikas. —

— Pittston Pa. „Susivie- nyjimo“ reikalūse:

Gūdotinas Raszytojau „Vie- nybės!

Praszau per Jusų laikrasztį daneszti „Susiv.“ sąnarius, jog „Daukanto Budą“ visi gaus, bile tik truputį, kantrybės turės. Ant seimo nutarta po Naujų Metų iszdalyti „Budą“, o nekurie jau seniai savo ga- vo ir vėl raszo, tai Jegamastė- li dar dvi, tai Jegamastėli dar tris, tai dar vieną, ba vėl vie- nas sąnarys įsiraszė ir t. t. Po Naujų Metų gaus „Budą“ visi ir tie, kurie iki N. Metų dar į „Susiv.“ įsiraszys. Už- taigi, kas nor gauti puikią knjgą už *ozielą dolerį*, tegul pasiskubina įstoti į „Susivie- nyjimą“ priesz Naujus Metus, įsiraszymas ir ant visų metų kasztūja tik 50 c.

Tegul ir tai žino nekurie, jog draugai „Susiv.“ gauna tik „Budą Senovės lietuvių“, uždyką; o jei reikalauja „Is- torijos Europos“ arba zenklų; tai privalo tū su orderiu at- siusti pinigus.

Su gūdone

kun. Zlotorzinskis.

Springvalley Ill. 10 Grūdzio.

† 3 d. Grūdzio tapo užmusz- tas (po kėczia pagautu) mai- nose Antanas Lialiaszius. A. a. — paejo isz Suvalkų gub., Vilkaviszckio pav., Karklinių gmino, Skardupių kaimo. 29 m. amžiaus, 8 metai kaip A- merikoje. Nekurį laiką gy- veno Mahanoy City, paskui atvykęs į Springvalley vedė gražų gyvenimą iki pabaigai savo amžiaus, prigulėjo prie draug. Szv. Petro ir Povilo. Draugystė jį labai puikiai su muzyke palaidojo.

Ant palaidojimo buvo ku- njgas senelis Balsevyczius, ku- ris už numirusį sz. miszes at- laikė, gražų pamokslą pasakė ir pėkszczias į kapines palai- dojo. Todėl Springvalley's lietuviai dziaugias susilaukė lietuviszko kunjgo, kuris ru-

pinas jų dusių išganymu.

A. Vienbiskis.

Du Bois, Pa. 18 Grūdžio.

Buvo jau seniau rasyta apie Du Bois'o lietuvius, kurių skaitlius daėina iki kelių šimtų. Jie rasė, kad jau sutvėrė savo lietuviską parapiją, prie kurios prisirasė 96 šeimynos ir 250 vienstyprių (jaunikaiczių); nupirko dėl statymo bažnyčios ir kleonijos lotus už 1500 dol. Žodžiu, galima numanyti, kad ir Du Bois lietuviai nemiėga ir nenori miegoti. Girdėti taip gi, kad jau ir tikrą lietuviską kuniją, kurio jau seniau jiesz kojo, gavo.

Tai girdžiant, džiaugias kiekvieno tikro lietuvio širdis ir velija savo tautiečiams Du Boisizskiems kloties gražiūse darbūse. Tik nežinia, dėl ko tenyszcziai lietuviai nepadėda apie savę ir savo darbus aiszkesnių ir tankesnių žinių visiems savo broliams, kaip kad daro kitų miestų lietuviai, apskelbdami lietuviszkūse laikraszczūse savo medegiszkę ir dvasiszkę dalykų stovį!

P.

Apie lietuviszkas kolonijas.

Brangus viengencziai, girdėjote jau apie lietuviszkas kolonijas Chicagiecių, aprinko sav vietą *Arkansas'a*. Kaip girdėjote buvo 3 ukėtai apžiurėti ir iszrinkti vietą dėl lietuvių, kur galima bus uždėti lietuviszką kaimą ir laimingai gyventi.

Badai priesz Naujus Metus tie 3 ukėtai padarys sandarą su kompanija ir apsiims agenturą ant savo vardo po kontraktu.

Viskas butų gerai ir naudinga, jeigu butų atsakoma vieta. Bet želek Dieve — *Arkansas* ne dėl lietuvių, tas stėtas per karsztas ir nesveikas — pakalnėse prie upių, kur laukai derlingi, vieszpatauja

vietinė liga — geltonasis druggys, apart to didelis kasztis su lietuviu suvirina vėlai pasėtus javus ir daržovią; laike karszczū, žmonės ateiviai greitai suserė, o susirgęs greitai pasveiksta. Žemė *Arkansas'o* neyr visur derlinga kaip kompanijų agentai kalba. Neklausykite agentų, kurių yra biznis pardūti žemę ir užpelnyti, bet paziurėkite į atlasą (žemlapį) *Suvienytų Valstijų* su placziu apraszumu, kuris aiszkliai rodo, jog pakalnėse, paupiūse, giriose, lygumose vieszpatauja ligos dėl ateivio neiszlaikomos. Paklauskite žmonių, kurie ten buvo, dirbo ant farmų, arba pats pirkto jas, tą patį kalba. Keletą metų, atgal, *Dinevczius*, buvęs agentas farmų, iszsiuntė suvirsz—1000 šeimynų ant farmų į *Arkansas'a*; paklauskite kur jieje dingę; didesnė pusė iszmirė, ketvirta dalis pragaiszino savo sveikatą, pasiliko paliegėliais ant savo amžiaus, o daugelis pargrižę į *Chicagą* pusę metų sirgo. Visi tie nelaimingi farmeriai, kurie da gyvi pargrižę, keikia *Dinevczių* ir nevienam žmogui nevelija ten keliauti. Dėlto, viengencziai, nesidūkite prazudyti savę, neklausykite agentų, kurie turi tamė biznį, bet dasiklausinėkite žmonių, kurie ten buvo. *Chicagieciams* rodycziau pasiklausinėti sekanczių asabų: *Knalą* grosernyko ant kampo 17 ir *S. Ashland av.* *Kavaliausko* 642 W. 17 ul. ir *Kluczinskio*, 616 W. 17 ul., kurie gyvastį parneszę isz *Arkansas'o*, papasakos geriau, kaip agentai su zemlapiais.

Asz neesiu prieszingas uždėjimo lietuviszkų kolonijų, bet nevelycziau mano viengencziams papulti į vargą, dėlto rodijų gerai isztyrinėti vietą, kurią mislijate aprinkti dėl lietuviszkos kolonijos.

Nenusisekus lietuviszkai kolonijai atgrasītume žmones

ant visados nū kolonijų, potam netikėtų ir tiems, kurie isz tikros širdies velytų. Szitą prakilnų ir taip naudingą daigtą, kaip uždėjimas lietuvių kolonijos, nereikia man iszaiszkinti, visi supranta tą naudingumą medegiszkame ir tautiszkame dalyke.

Mano nūmonė yra tokią, idant isteigtų lietuviai savo locną koloniją ir pagerytų buvį, taipgi ateitėje galėtų užlaikyti savo tautą, privalo szitą dalyką nesverti taip lengvai, bet apvarstyti ir nepavelyti apsigauti, dėlto abelnai privalo į tą iszikiszi lietuviai apszviesti, žmonės dorus, kurie myli artymą ir trokszta labo dėl savo tautos; prieszingai tamsus ir nepraktiszki musų broliai paklius į žabangas nelabų agentų; kurie nuskrjaus lietuvių medegiszkai, o darbus lietuvių stėms atstums į užpakalį.

Nesidyviu musų agentams, buvusiam komitetui, jog davėsi nuviloti į *Arkansas'a*. Žinoma, žmones be mokslo, neturedami supratimo apie agronomiją, tikėdami spaustoms broszuoms ir meilingiems žodžiams agentų, nemislijo blogo, bet darė pagal sąžinę ir savo nūmonę.....

Suvienytos Valstijos daug turi žemės giriose, vietose su atsakomu klimatu. Reikia mums proto ir vikrumo, o matysite, kad nereiks mums pirkti žemės, bet gausim nū rando po 160 akierių derlingos žemės su geru klimatu. Daug stėtų da turi randavos žemės, kur gali szimtai arba tukstancziai šeimynų apsigyventi, tik reikia isztyrinėti ir dasiznoti. Geriaus pamaži laimingai, ne kaip greitai, o blogai.

Pasilieku su gūdone gero velyjantis savo vienžemiams

Pijuszas Nemura.

Trys lietuviai žada iszvažiūti ant 2 nedelių dėl apjieszkėjimo vietos dėl lietuviszkos kolonijos, idant gauti randa-

vą žemę, kuri pareis veikdykai. Veliaus taps praneszta žinia tų keliaunijkų.

Varpas.

Mokslo, literatūros ir politikos mėnesinis laikrasztis, iszeina Tiltėje, Prusų Lietuvoje ir kasztija per metus 5 prusiszkus auksinus arba, Amerikos pinigais, tiktai vieną dolerį ir 25 centus.

Tasai laikrasztis iszeina ne dėl kokių pelnų, ne dėl garbės, ale vien tik dėl Lietuvos gero ir spaudinasi už sudėtus ir paaukautus gerų, apszviestų Lietuvos pinigų.

Dėlto gi „Varpą“ szelpti yra pareiga kiekvieno vierno Lietuvos sudaus bei dukters.

Varpas niekam kitam netarnauna, kaip tik Lietuvai bei Lietuviams.

„Ukininkas“.

Laikrasztis paszvestas Lietuvos ukininkų arba gaspadorių reikalams, iszeina kas mėnesis, taipgi *Tiltėje*. Tasai laikrasztis stengiasi platinti pisokias žinias apie ukininkystę, o drauge kovoja už lietuvių ir uztaria katalikystę.

Trumpai sakant, „Ukininkas“ tai yra patogiausias laikrasztis Lietuvos bei Zemaiczių ukininkams, o drauge labai naudingas ir Amerikoje gyvenantiems Lietuviams, nesą pargabana labai daug naujienų isz *Didžioios Lietuvos*, isz *Suvalkų, Kauno, Vilniaus* ir kitų gubernijų, o taipgi ir isz Prusų Lietuvos. Ukininkas karts nū karto talpina ir gražiai, kiekvienam suprantamai paraszytus moksliszkus ir politiszkus straipanelius, o kartais ir linksmus arba jūkingus sklypelius.

Beto, kas užsimoka 4 prusiszkus auksinus arba vieną dolerį, tasai, prie kiekvieno laikraszczio numerio gauna dovanai kaszkartą naujas kniėges su gražiais ir naudingais skaitymais!

Kurie gaspadoriai Lietuvoje skaito „Ukininką“, tie tūjaus pradėda kitaip gyventi: jau tie tūjaus ir laikus pradėda žiurėti ir gyvulius auginti, ir sziaip daug iszmingesni vyrai pastoja.

„Ukininką“ tur skaityti kiekvienas laukininkas. Kurie Lietuvoje turite genčių ukininkų, tai ką jiems kartais kelintą rublį pinigų besizcziate, vercziaus nupirkite jiems laikrasztį „Ukininką“. Kaip jie mokės gaspadorauti, tai ir patys pelnys pinigų, o ir sziaip įgys dangiaus žinios ir iszminties.

Užprasiant „Varpą“ arba „Uki-

